Załącznik nr P.1.1-13

Wytyczne w zakresie kosztów kwalifikowanych

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP *3*

2. OGÓLNE WARUNKI DOTYCZĄCE KWALIFIKOWANIA KOSZTÓW *4*

2.1 Okres kwalifikowalności kosztów w ramach przedsięwzięcia 4

2.2 Warunki kwalifikowalności kosztów 4

2.3 Podmiot uprawniony do ponoszenia kosztów kwalifikowanych 5

2.4 Zakaz podwójnego finansowania 5

2.5 Podatek od towarów i usług (VAT) 6

3. KATEGORIE KOSZTÓW KWALIFIKOWANYCH *7*

3.1 Przygotowanie przedsięwzięcia 7

3.2 Zarządzanie przedsięwzięciem 7

3.3 Wynagrodzenia osobowe 7

3.4 Koszty informacji i promocji 8

3.5 Realizacja przedsięwzięcia 8

3.5.1 Nabycie nieruchomości niezabudowanej, nieruchomości zabudowanej, zakup gruntu 8

3.5.2 Roboty budowlane 9

3.5.3 Środki trwałe, sprzęt i wyposażenie, wartości niematerialne i prawne 11

3.5.4 Leasing 11

3.5.5 Pozostałe koszty 12

3.6 Komponent Edukacji Ekologicznej Przedsięwzięcia 12

4. KATEGORIE KOSZTÓW NIEKWALIFIKOWANYCH *12*

4.1. Koszty pośrednie 12

4.2. Pozostałe kategorie kosztów niekwalifikowanych 12

1. WSTĘP

Niniejsze „Wytyczne w zakresie kosztów kwalifikowanych", dalej także „Wytyczne" określają ogólne zasady kwalifikowalności kosztów oraz kategorie kosztów kwalifikowanych w przedsięwzięciach dofinansowywanych ze środków NFOŚiGW w ramach programów priorytetowych. Wytyczne są skierowane do wnioskodawców/beneficjentów w zakresie przygotowania Wniosku i późniejszego rozliczania umowy, a także są podstawą dla NFOŚiGW do weryfikacji tych kosztów.

Wytyczne pozostają w zgodzie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa krajowego, w szczególności z ustawą o rachunkowości, ustawą o podatku od towarów i usług, ustawą o finansach publicznych, ustawą Prawo budowlane, przepisami regulującymi udzielanie pomocy publicznej.
W zakresie nieuregulowanym niniejszymi Wytycznymi należy stosować obowiązujące przepisy prawa.
W przypadku naborów konkursowych (a następnie także do realizacji umowy o dofinansowanie oraz jej późniejszego rozliczenia) stosuje się Wytyczne obowiązujące w dniu ogłoszenia konkursu, zaś w przypadku naborów ciągłych stosuje się Wytyczne obowiązujące w dniu złożenia wniosku o dofinansowanie, chyba, że Zarząd NFOŚiGW postanowi inaczej.
Program priorytetowy, a w przypadku udzielania dofinansowania z wyłączeniem programu priorytetowego, umowa mogą wskazywać istotne ograniczenia, przewidywać wyłączenia, zawierać uszczegółowienia lub rozszerzenia, dotyczące kosztów kwalifikowanych, które nie są określone w Wytycznych. Może to wynikać m.in. z rodzaju przedsięwzięć możliwych do realizowania w ramach określonego programu priorytetowego oraz uwarunkowań prawnych, dotyczących dofinansowywanych działań lub przedsięwzięć.
W przypadku przedsięwzięć, w których dofinansowanie NFOŚiGW stanowić będzie współfinansowanie innych programów z udziałem środków zagranicznych (jak np. programu LIFE, FEnIKS, FEPW, KPO itd.), koszty kwalifikowane, w tym kwalifikowalność podatku VAT, kar umownych, kosztów pośrednich, wkładu rzeczowego (niepieniężnego) określane są zgodnie z wytycznymi kwalifikowalności dla tych programów oraz z zawartą przez NFOŚiGW umową o dofinansowanie ze środków zagranicznych, chyba że program priorytetowy wskazuje inaczej.

2. OGÓLNE WARUNKI DOTYCZĄCE KWALIFIKOWANIA KOSZTÓW

Weryfikacja kosztów kwalifikowanych dokonywana jest na etapie:

a) oceny wniosku o dofinansowanie - w celu zweryfikowania, czy przedstawione przedsięwzięcie może stanowić przedmiot dofinansowania środkami NFOŚiGW oraz ustalenia kwoty/intensywności dofinansowania,
b) uszczegółowienia wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia przed przedłożeniem Zarządowi NFOŚiGW do decyzji o dofinansowaniu (tzw. negocjacje warunków umownych realizacji przedsięwzięcia) - w celu weryfikacji poszczególnych pozycji harmonogramu rzeczowo-finansowego,
c) realizacji umowy przy przedkładaniu przez beneficjentów do NFOŚiGW wniosków o płatność, w trakcie kontroli czy w trakcie zmiany warunków umowy, np. w związku ze zmianą zakresu rzeczowego lub zmianą kosztów realizacji przedsięwzięcia.

Na etapie oceny wniosku i uszczegółowienia wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia przed przedłożeniem Zarządowi NFOŚiGW do decyzji o dofinansowaniu (tzw. negocjacje warunków umownych realizacji przedsięwzięcia) badane jest spełnienie potencjalnych warunków kwalifikowalności kosztów.

2.1 Okres kwalifikowalności kosztów w ramach przedsięwzięcia

Przez okres kwalifikowalności kosztów należy rozumieć przedział czasowy ograniczony datami, w którym poniesione zostały koszty związane z realizacją przedsięwzięcia, zaliczone do kosztów kwalifikowanych, które stanowią podstawę do ustalenia kwoty dofinansowania.
Koszty poniesione poza okresem kwalifikowalności, mimo iż należą do kategorii wymienionych w pkt 3 Wytycznych, nie mogą być zaliczone do kosztów kwalifikowanych i stanowić podstaw do ustalenia kwoty dofinansowania oraz późniejszych wypłat.
Początkowa i końcowa data kwalifikowalności kosztów jest określona w każdym programie priorytetowym, z zastrzeżeniem zasad udzielania pomocy publicznej.
Termin zakończenia przedsięwzięcia określony w umowie jest końcową datą kwalifikowania kosztów, z dopuszczeniem możliwości uznania za kwalifikowany koszt wynikający z dowodu księgowego, który został wystawiony po terminie zakończenia przedsięwzięcia jednak na podstawie dokumentu (np. protokołu odbioru końcowego lub innego dokumentu potwierdzającego zakończenie rzeczowej realizacji przedsięwzięcia w zależności od specyfiki programu priorytetowego) sporządzonego najpóźniej w dniu zakończenia przedsięwzięcia wskazanego w umowie o dofinansowanie[1].

2.2 Warunki kwalifikowalności kosztów

Koszt kwalifikowany musi być zgodny z kategoriami kosztów wymienionymi w pkt 3 Wytycznych, z zastrzeżeniem warunków określonych w programie priorytetowym.
Za koszty kwalifikowane w ramach przedsięwzięcia uznane będą koszty faktycznie poniesione[2] przez beneficjenta spełniające wszystkie poniższe warunki łącznie:

a) są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa,
b) są niezbędne do realizacji przedsięwzięcia oraz uzyskania określonego efektu rzeczowego i/lub ekologicznego (jeśli dotyczy),

[1] Zapisu nie stosuje się do umów inwestycyjnych w ramach Instrumentów Finansowych FEnIKS, w których w Warunkach Szczególnych wskazany został okres kwalifikowania kosztów.

[2] Koszty faktycznie poniesione muszą być udokumentowane: w przypadku rozliczenia zaliczki - opłaconymi fakturami lub innymi równoważnymi dokumentami księgowymi, a w przypadku refundacji – zatwierdzonymi do wypłaty fakturami lub innymi równoważnymi dokumentami księgowymi.

c) są poniesione w okresie kwalifikowalności kosztów,
d) są poniesione przez beneficjenta lub podmiot upoważniony do ponoszenia kosztów, zaakceptowany przez NFOŚiGW i wskazany w umowie o dofinansowanie,
e) są zgodne z umową o dofinansowanie, w szczególności z aktualnym harmonogramem rzeczowo-finansowym (o ile taki występuje),
f) są należycie udokumentowane i możliwe do zidentyfikowania w szczególności poprzez wprowadzenie ich do ewidencji księgowej beneficjenta zgodnie z ustawą o rachunkowości, zasadami (polityką) rachunkowości, a także z odpowiednimi standardami rachunkowości,
g) nie podlegają wyłączeniom z finansowania przez NFOŚiGW wskazanym w pkt 4 Wytycznych lub określonym w programie priorytetowym.

2.3 Podmiot uprawniony do ponoszenia kosztów kwalifikowanych

Podmiotem uprawnionym do ponoszenia kosztów kwalifikowanych jest beneficjent.
W uzasadnionych przypadkach i po akceptacji NFOŚiGW może to być również inny podmiot, który zostanie wskazany w umowie o dofinansowanie, tzw. podmiot upoważniony do ponoszenia kosztów kwalifikowanych. Jeżeli zakłada się udział podmiotu upoważnionego do ponoszenia kosztów, należy do wniosku o dofinansowanie dołączyć list intencyjny beneficjenta oraz we wniosku o dofinansowanie określić strukturę własności majątku wytworzonego w związku z realizacją przedsięwzięcia, zasady przepływów finansowych związanych z realizacją przedsięwzięcia oraz sposób zapewnienia trwałości przedsięwzięcia. Umowa lub porozumienie zawarte między beneficjentem a podmiotem upoważnionym do ponoszenia kosztów kwalifikowanych musi zostać złożone najpóźniej przed wypłatą dofinansowania.
Realizacja przedsięwzięcia poprzez podmiot uprawniony do ponoszenia kosztów nie zwalnia beneficjenta z odpowiedzialności za prawidłową realizację przedsięwzięcia na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie.

2.4 Zakaz podwójnego finansowania

Niedozwolone jest podwójne finansowanie całkowitych lub częściowych kosztów przedsięwzięcia ze środków publicznych (krajowych, unijnych lub zagranicznych). Zakaz ten nie dotyczy pożyczek przeznaczonych na zachowanie płynności finansowej.
Jako przykłady podwójnego finansowania uznaje się m.in.:
a) zrefundowanie tego samego kosztu w ramach różnych przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych środków publicznych, ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi,
b) zrefundowanie poniesionego podatku od towarów i usług (VAT) z krajowych środków publicznych, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o ustawę o podatku od towarów i usług (VAT),
c) zakupienie środka trwałego ze środków unijnych/zagranicznych lub krajowych środków publicznych, a następnie uznanie kosztów amortyzacji tego środka trwałego za kwalifikowane z krajowych środków publicznych,
d) finansowanie wynagrodzenia osoby zaangażowanej w realizację przedsięwzięcia wykonującej zadania, które mieszczą się w zakresie obowiązków służbowych wynikających ze stosunku pracy tej osoby sprzed zaangażowania jej do realizacji przedsięwzięcia.

2.5 Podatek od towarów i usług (VAT)

1. Podatek od towarów i usług (VAT) jest kosztem kwalifikowanym tylko wówczas, gdy jest on faktycznie i ostatecznie ponoszony przez beneficjenta, a beneficjent nie ma prawnej możliwości odliczenia podatku naliczonego od podatku należnego w jakiejkolwiek części, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, z uwzględnieniem ust. 2 i 3. Oznacza to, że w przypadkach, gdy beneficjent może odliczyć podatek VAT, ale rezygnuje z tej możliwości, podatek VAT nie jest kosztem kwalifikowanym.
2. W przypadku przedsięwzięć dotyczących jednocześnie działalności opodatkowanej podatkiem VAT i zwolnionej od podatku VAT (działalności „mieszanej"), podatek VAT nie jest kosztem kwalifikowanym, z wyjątkiem przypadków dla których określona zgodnie z art. 90 ust. 2-10 ustawy o podatku od towarów i usług proporcja działalności opodatkowanej podatkiem VAT nie przekracza 2%, a beneficjent uznał, że wynosi ona 0%.
3. W przypadku realizacji przedsięwzięć dotyczących elektrycznych pojazdów samochodowych, podatek VAT może być kosztem kwalifikowanym w części 50%, w której beneficjent nie ma prawnej możliwości odliczenia podatku naliczonego od podatku należnego, zgodnie z przepisami ustawy o podatku od towarów i usług, jeżeli przewiduje to program priorytetowy lub umowa o dofinansowanie (w przypadku, gdy nie ma programu priorytetowego).
4. Beneficjent zobowiązany jest złożyć oświadczenie, według ustalonego wzoru:
   1) czy jest / nie jest podatnikiem podatku VAT zgodnie z art. 15 ustawy o podatku od towarów i usług,
   2) czy realizowane przedsięwzięcie dotyczy działalności opodatkowanej / działalności zwolnionej od podatku VAT / działalności „mieszanej",
   3) czy w ramach realizowanego przedsięwzięcia będzie miał / nie będzie miał możliwości odliczenia podatku VAT poniesionego w związku z realizacją przedsięwzięcia, a w przypadku przedsięwzięć dotyczących elektrycznych pojazdów samochodowych, beneficjent zobowiązany jest do dodatkowego wskazania, czy odliczenie podatku VAT przysługuje mu w całości, czy w części.
5. W sytuacji, gdy podatek VAT jest kosztem kwalifikowanym, beneficjent zobowiązany jest przedstawić interpretację indywidualną, o której mowa w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, potwierdzającą brak możliwości odliczenia jakiejkolwiek części podatku VAT, w związku z realizacją przedsięwzięcia, które jest finansowane ze środków NFOŚiGW w ramach zawartej umowy o dofinansowanie.
6. Interpretacji indywidualnej, o której mowa w ust. 5 nie składają:
   1) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, ustaw odnoszących się do innych kościołów działających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania
   2) stowarzyszenia i fundacje powołane przez podmioty wskazane w pkt. 1),
   3) podmioty realizujące przedsięwzięcia, dotyczące elektrycznych pojazdów samochodowych, do których ma zastosowanie wyłącznie przepis art. 86a ust. 1 i ust. 2 ustawy o podatku od towarów i usług.

3. KATEGORIE KOSZTÓW KWALIFIKOWANYCH

NFOŚiGW może w programie priorytetowym lub umowie o dofinansowanie (w przypadku, gdy nie ma programu priorytetowego) wprowadzić limitowanie wysokości kosztów kwalifikowanych w poszczególnych kategoriach oraz wskazywać istotne ograniczenia, przewidywać wyłączenia, zawierać uszczegółowienia lub rozszerzenia, dotyczące kosztów kwalifikowanych, które nie są określone w Wytycznych.

3.1 Przygotowanie przedsięwzięcia

Koszty związane z przygotowaniem przedsięwzięcia mogą być uznane za kwalifikowane, o ile wiążą się z opracowaniem dokumentacji niezbędnej do realizacji planowanego przedsięwzięcia oraz uzyskaniem niezbędnych pozwoleń i decyzji, w szczególności są to koszty opracowania:

- planów i programów ochrony, planów zadań ochronnych[3];
- studium wykonalności (jeżeli jest wymagane przez NFOŚiGW),
- raportu o oddziaływaniu na środowisko,
- audytu energetycznego[4] (jeżeli jest wymagany przez NFOŚiGW),
- projektu budowlanego i wykonawczego,
- innych dokumentów wymaganych w naborze o dofinansowanie.

3.2 Zarządzanie przedsięwzięciem

Koszty zarządzania to wszelkie koszty, które wiążą się z planowaniem, realizacją i kontrolą zadań niezbędnych do osiągnięcia celów przedsięwzięcia.

W szczególności kwalifikowane są koszty związane z zarządzaniem realizacją przedsięwzięcia w niezbędnym zakresie (np. koordynacja) lub w zakresie określonym obowiązującymi przepisami prawa (np. inspektor nadzoru).

Warunkiem koniecznym do uznania kosztów za kwalifikowane, poniesionych w związku z zarządzaniem przedsięwzięciem, jest ich szczegółowe opisanie oraz uzasadnienie we wniosku o dofinansowanie. Koszty te muszą zostać również wskazane w umowie o dofinansowanie.

Wysokość kosztów zarządzania przedsięwzięciem nie może przekraczać 7% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia, chyba, że program priorytetowy, albo umowa (w przypadku udzielania dofinansowania z wyłączeniem programu priorytetowego) stanowi inaczej.

3.3 Wynagrodzenia osobowe

Wynagrodzenia pracowników zaangażowanych w realizację przedsięwzięcia mogą być uznane za koszty kwalifikowane pod warunkiem jednoznacznego wskazania w opisie stanowiska lub w zakresie obowiązków czynności jakie dana osoba będzie realizować w ramach przedsięwzięcia. Koszt wynagrodzeń tych pracowników jest kwalifikowany w proporcji w jakiej dany pracownik wykonuje zadania związane z realizacją przedsięwzięcia w stosunku do pozostałych zadań.

Kwalifikowalnymi składnikami wynagrodzenia personelu projektu są wynagrodzenie brutto oraz koszty ponoszone przez pracodawcę zgodnie z właściwymi przepisami prawa, w szczególności składki na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz

[3] Również w przypadku, gdy opracowanie planu ochrony jest samoistnym przedsięwzięciem.
[4] Również w przypadku, gdy audyt energetyczny jest samoistnym przedsięwzięciem.

Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Pracownicze Plany Kapitałowe, odpisy na ZFŚS lub wydatki ponoszone na Pracowniczy Program Emerytalny.

Kosztem kwalifikowanym w przypadku wynagrodzeń mogą być również nagrody (z wyłączeniem jubileuszowej) lub premie, o ile są spełnione łącznie następujące warunki:

a) nagrody lub premie zostały przewidziane w regulaminie pracy lub regulaminie wynagradzania beneficjenta lub innych właściwych przepisach prawa pracy,
b) nagrody lub premie zostały wprowadzone u beneficjenta co najmniej 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie,
c) nagrody lub premie obejmują potencjalnie wszystkich pracowników beneficjenta, a zasady ich przyznawania sa takie same w stosunku do pracowników zaangażowanych w realizacje przedsięwzięcia oraz pozostałych pracowników beneficjenta

W ramach wynagrodzeń niekwalifikowane są:

a) wpłaty dokonywane przez pracodawców zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych na PFRON,
b) świadczenia realizowane ze środków ZFŚS,
c) koszty ubezpieczenia cywilnego funkcjonariuszy publicznych za szkody wyrządzone przy wykonywaniu władzy publicznej,
d) nagrody jubileuszowe i odprawy pracownicze,
e) koszty składek i opłat fakultatywnych, niewymaganych obowiązującymi przepisami prawa krajowego, chyba że:
   - zostały przewidziane w regulaminie pracy lub regulaminie wynagradzania danej instytucji lub też innych właściwych przepisach prawa pracy,
   - zostały wprowadzone w danej instytucji co najmniej 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie,
   - potencjalnie obejmują wszystkich pracowników danej instytucji, a zasady ich odprowadzania/przyznawania są takie same przypadku personelu zaangażowanego w realizację przedsięwzięcia jak i pozostałych pracowników beneficjenta.

3.4 Koszty informacji i promocji

Koszty informacji i promocji związane z upowszechnianiem informacji o tym, że przedsięwzięcie jest dofinansowane ze środków NFOŚiGW (koszty działań wskazanych w „Instrukcji oznakowania przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków NFOŚiGW", w tym m.in. tablic informacyjnych, pamiątkowych, naklejek na ruchome składniki i elementy wyposażenia, itp.) są kwalifikowane.

3.5 Realizacja przedsięwzięcia

3.5.1 Nabycie nieruchomości niezabudowanej, nieruchomości zabudowanej, zakup gruntu

Wartość nabycia nieruchomości niezabudowanej, nieruchomości zabudowanej czy zakupu gruntu może być kosztem kwalifikowanym, jeżeli zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

a) nabyta nieruchomość jest niezbędna dla realizacji przedsięwzięcia i zostanie wykorzystana bezpośrednio do realizacji przedsięwzięcia, tzn. jako koszt kwalifikowany może być uznany tylko koszt takiej części nieruchomości, która jest niezbędna,
b) wartość nabytej nieruchomości nie przekracza jej wartości rynkowej, a w przypadku braku możliwości jej ustalenia wartości godziwej,

c) wartość nieruchomości jest potwierdzona operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę w rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami,
d) nabycie nieruchomości zostało przewidziane we wniosku o dofinansowanie i bezpośrednio wskazane w umowie o dofinansowanie,
e) płatności za nabycie są dokonywane na rzecz podmiotów zewnętrznych wobec beneficjenta.

Warunek wskazany w lit. c powyżej, nie obowiązuje w przypadku nabycia na zasadzie pierwokupu nieruchomości gruntowych niezbędnych do renaturyzacji siedlisk przyrodniczych oraz prowadzenia ochrony, restytucji bądź reintrodukcji gatunków w parkach narodowych, w tym także nieruchomości zabudowanych pod warunkiem, że budowle i budynki zostaną przeznaczone do rozbiórki lub wykorzystane do celów statutowych parku narodowego, a koszty te uznaje się za kwalifikowane.

3.5.2 Roboty budowlane

W ramach tej kategorii kwalifikowane są koszty poniesione na roboty budowlane niezbędne do realizacji przedsięwzięcia oraz mogą być kwalifikowane koszty związane z przygotowaniem placu budowy oraz koszty towarzyszące m.in.:

- koszty wykonania nowej infrastruktury technicznej związanej z realizacją przedsięwzięcia lub koszty przebudowy istniejącej infrastruktury (instalacje wewnętrzne w obiektach technologicznych, przyłącza doprowadzające media do obiektów technologicznych, itp.),
- koszty remontów, adaptacji obiektów niezbędnych do realizacji przedsięwzięcia,
- koszty wykorzystanych materiałów, robót budowlano-montażowych, demontażowych i rozbiórkowych.

Roboty budowlane muszą być prowadzone zgodnie z obowiązującym prawem, w szczególności zgodnie z ustawą Prawo budowlane. W przypadku, gdy beneficjent samodzielnie wykonuje całość lub część prac związanych z przygotowaniem placu budowy lub robotami budowlanymi, związane z tymi pracami wydatki muszą być przypisane poprzez przejrzysty i oddzielny system rozliczania projektu oparty na fakturach lub innych równoważnych dokumentach księgowych.

Szczegółowe zasady rozliczania “sił własnych”:

Pod pojęciem realizacji przedsięwzięcia „siłami własnymi” należy rozumieć samodzielną realizację przedsięwzięcia w całości lub poszczególnych jego etapów. Warunkiem uznania za kwalifikowane kosztów związanych z realizacją przedsięwzięcia „siłami własnymi” jest ich zgodność z wymogami określonymi w „Wytycznych”. Zadania wykonywane „siłami własnymi” powinny być opisane we wniosku o dofinansowanie oraz wyodrębnione w HRF jako odrębne pozycje.

Aby zapewnić, że koszty ponoszone w związku z realizacją przedsięwzięcia siłami własnymi zachowują wymóg efektywności, beneficjent na etapie składania wniosku o płatność powinien przedstawić kosztorys powykonawczy wykonanych robót. Kosztorys powinien zawierać obmiar wykonanych robót z podaniem pozycji katalogowej (KNR, KSNR, KNNR a w przypadku braku odpowiedniej pozycji – kalkulację własną). Kosztorys powinien być opracowany z użyciem programu komputerowego przeznaczonego do sporządzania kosztorysów. W programie komputerowym należy wygenerować zestawienia robocizny, materiałów i sprzętu Kosztorys należy sporządzić tylko dla kosztów bezpośrednich (bez narzutów Kp, Kz,

Z). Kosztorys oraz obmiar powinny być zatwierdzone przez inspektora nadzoru lub osobę odpowiedzialną za realizację przedsięwzięcia (gdy w świetle przepisów prawa nie ma obowiązku zapewnienia inspektora nadzoru) posiadającą odpowiednie kwalifikacje zawodowe. Podstawą sporządzenia kosztorysu powykonawczego powinna być dokumentacja projektowa wraz z przedmiarem robót oraz rzeczywisty obmiar robót. Wartość nakładów rzeczowych poniesionych przez beneficjenta nie powinna być wyższa niż wartość wynikająca z katalogów (KNR, KSNR, KNNR) wyliczona na podstawie aktualnych cen jednostkowych (na dzień poniesienia kosztu) zaczerpniętych z dostępnych na rynku publikacji zawierających jednostkowe ceny dla poszczególnych rodzajów materiału i sprzętu. Należy wskazać publikację, którą wykorzystano. Jeżeli poniesione przez beneficjenta nakłady rzeczowe będą wyższe niż wynikające z katalogów do obliczeń należy przyjąć normy katalogowe. Beneficjent nie może przyjąć wyższych nakładów nawet jeśli rzeczywiście poniesione nakłady były wyższe niż wynikające z odpowiednich katalogów.

W przypadku gdy beneficjent wykonuje całość lub część robót „siłami własnymi" kosztami kwalifikowanymi mogą być w szczególności:

- koszty robocizny własnej:

stawka roboczogodziny przyjmowana do sporządzenia kosztorysu powykonawczego powinna być równa średniej stawce roboczogodziny dla danego rodzaju robót i regionu, przyjęta na podstawie dostępnych biuletynów informacyjnych opracowanych dla celów statystycznych. Biuletyny te powinny być przechowywane w siedzibie beneficjenta. Ilość roboczogodzin poświęconych na realizację przedsięwzięcia powinna wynikać z karty czasu pracy pracownika. Łączna suma wartości roboczogodzin wszystkich pracowników nie może być wyższa niż łączna suma wartości roboczogodzin wynikająca z kosztorysu powykonawczego.

- koszty zakupu materiałów:

koszty zakupu materiałów niezbędnych dla realizacji przedsięwzięcia i nie stanowiących środków trwałych które zostały zakupione bezpośrednio przez beneficjenta i wykorzystane w realizacji lub przekazane wykonawcy mogą być uznane za kwalifikowane na podstawie opłaconych przez beneficjenta faktur oraz kosztorysu powykonawczego, na podstawie którego zostanie zweryfikowana ilość zakupionych materiałów niezbędnych do realizacji przedsięwzięcia.

- koszty wykorzystania własnego sprzętu:

koszty wykorzystania sprzętu beneficjenta, z zastrzeżeniem pkt. 2.4 lit. c, mogą być uznane za kwalifikowane jeżeli są bezpośrednio niezbędne do realizacji prac, w wysokości odpowiadającej odpisom amortyzacyjnym w okresie, w którym były wykorzystywane do realizacji przedsięwzięcia. W przypadku gdy dany sprzęt jest wykorzystywany także w innych celach niż realizacja przedsięwzięcia, kwalifikowana jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania sprzętu w celu realizacji przedsięwzięcia. Czas pracy sprzętu musi być uzasadniony i potwierdzony w kosztorysie powykonawczym. Nie kwalifikowane są wydatki związane z utrzymaniem i eksploatacją sprzętu takie jak: ubezpieczenia, koszty zakupu paliwa, koszty części zamiennych, koszty napraw i przeglądów.

- koszty usług zamawianych na zewnątrz (np. wynajem sprzętu):

koszty najmu lub dzierżawy sprzętu wykorzystywanego przy realizacji przedsięwzięcia mogą być kwalifikowane pod warunkiem, że czas i koszt pracy sprzętu będzie uzasadniony i potwierdzony w kosztorysie powykonawczym.

3.5.3 Środki trwałe, sprzęt i wyposażenie, wartości niematerialne i prawne

Wartość nabycia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (WNiP) niezbędnych do realizacji i bezpośrednio powiązanych z celem (efektem) przedsięwzięcia, stanowiących wyposażenie zainstalowane na stałe, będzie kosztem kwalifikowanym pod warunkiem ich wprowadzenia do ewidencji/wykazu środków trwałych, ewidencji WNiP beneficjenta, z zastrzeżeniem pkt 3.5.4.

W szczególności koszty te dotyczą nabycia:

- maszyn, urządzeń i materiałów wraz z kosztami dostawy (transportu, załadunku i wyładunku, opłat celnych),
- narzędzi, przyrządów i aparatury,
- infrastruktury technicznej związanej z inwestycją,
- instalacji/montażu i uruchomienia środków trwałych,
- wartości niematerialnych i prawnych w formie: oprogramowania, patentów, licencji, praw autorskich, nieopatentowanej wiedzy technicznej, technologicznej lub z zakresu organizacji i zarządzania.

W przypadku przenośnych środków trwałych (np. specjalistycznego sprzętu, w tym m. in. pojazdów do: monitorowania sieci kanalizacyjnej, ratownictwa chemicznego, ratowniczo–gaśniczych; specjalistycznego sprzętu komputerowego; itp.) uznanie kosztów ich nabycia za koszt kwalifikowany wymaga potwierdzenia spełnienia łącznie następujących warunków:

a) są niezbędne dla realizacji celu przedsięwzięcia bądź dla poprawnego funkcjonowania infrastruktury wytworzonej w wyniku realizacji przedsięwzięcia,
b) zostaną wskazane we wniosku o dofinansowanie wraz z uzasadnieniem konieczności ich zakupu oraz w umowie o dofinansowanie,
c) są ekonomicznie uzasadnione i wprowadzone do ewidencji/wykazu środków trwałych beneficjenta, z zastrzeżeniem pkt. 3.5.4.

Kosztem kwalifikowanym są również koszty nabycia sprzętu i wyposażenia, które nie stanowią środków trwałych zgodnie z zasadami obowiązującymi u danego beneficjenta, o ile nie są sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa.

Koszty eksploatacyjne, np. koszty przeglądów, części zamiennych, ubezpieczeń, paliwa, napraw są kosztami niekwalifikowanymi, chyba że program priorytetowy lub umowa (w przypadku, gdy nie ma programu priorytetowego) stanowią inaczej.

3.5.4 Leasing

Możliwe są dopłaty do rat leasingu lub innych opłat ustalanych w umowach leasingu finansowego lub operacyjnego w rozumieniu przepisów art. 23a pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 17a pkt 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych. Dopłaty te muszą bezpośrednio pomniejszać wartość inwestycji / kapitał pozostający do spłaty w ramach umowy leasingu (m.in.: rata kapitałowa, opłata wstępna), z zastrzeżeniem, że program priorytetowy może również przewidywać dopłaty do opłat, które nie pomniejszają bezpośrednio wartości inwestycji/ kapitału pozostającego do spłaty w ramach umowy leasingu.

3.5.5 Pozostałe koszty

Do tej kategorii kosztów zaliczane są wszystkie pozostałe koszty, które są związane z realizacją przedsięwzięcia, a nie zawierają się we wskazanych wcześniej kategoriach kosztów kwalifikowanych realizacji przedsięwzięcia. Obejmują one, w szczególności usługi obce, oraz materiały zużywalne.

W sytuacji, gdy beneficjent naliczy wykonawcy karę umowną, wydatki kwalifikowane nie podlegają pomniejszeniu o wysokość kary umownej uzyskanej od wykonawcy niezależnie od tego, czy kara umowna została potrącona z należności wypłaconej wykonawcy, czy też wykonawca dokonał jej wpłaty na rachunek beneficjenta.

3.6 Komponent Edukacji Ekologicznej Przedsięwzięcia

W przypadku, gdy działania edukacyjne nie stanowią głównego celu realizacji przedsięwzięcia, a mają charakter dodatkowy, tj. stanowią Komponent Edukacji Ekologicznej Przedsięwzięcia (tzw. **KEEP)**, wynikający z zapisów programu priorytetowego, służący zwiększeniu świadomości ekologicznej (jak np. kampania edukacyjna towarzysząca budowie instalacji termicznego przekształcania odpadów), wówczas:

- koszty związane z realizacją działań edukacyjnych mogą zostać uznane za kwalifikowane w okresie realizacji przedsięwzięcia tylko i wyłącznie, jeżeli realizacja komponentu edukacyjnego jest działaniem wymaganym (obligatoryjnym) przez NFOŚiGW w związku z realizacją przedsięwzięcia o nieedukacyjnym charakterze (np. inwestycyjnym) dofinansowywanego ze środków NFOŚiGW.

Obligatoryjność komponentu edukacyjnego określa program priorytetowy.

Nie jest kosztem kwalifikowanym koszt związany z realizacją komponentu edukacyjnego w przedsięwzięciach, dla których działania te deklarowane są przez beneficjenta jako działania dodatkowe (fakultatywne), które NFOŚiGW premiuje w postaci dodatkowej „premii punktowej" na etapie oceny wniosku o dofinansowanie.

Zarówno w przedsięwzięciach z fakultatywnym, jak i obligatoryjnym komponentem edukacyjnym realizowanym na etapie trwałości przedsięwzięcia, koszty takich działań edukacyjnych nie są kwalifikowane.

4. KATEGORIE KOSZTÓW NIEKWALIFIKOWANYCH

4.1. Koszty pośrednie

Koszty pośrednie to dodatkowe koszty funkcjonowania jednostki, ponoszone w związku z realizacją przedsięwzięcia (tj. wszystkie koszty, które nie mogą być jednoznacznie wskazane przez beneficjenta jako bezpośrednio związane z przedsięwzięciem, ale które można wskazać i uzasadnić w ramach systemu rachunkowości jako poniesione w związku z bezpośrednimi kosztami kwalifikowanymi projektu), uznaje się za niekwalifikowane, chyba że program priorytetowy lub umowa (w przypadku udzielania dofinansowania z wyłączeniem programu priorytetowego) stanowi inaczej.

4.2. Pozostałe kategorie kosztów niekwalifikowanych

Za koszty niekwalifikowane uznaje się w szczególności:

- koszty poniesione poza okresem kwalifikowalności,

- koszty opracowania wniosku o dofinansowanie (koszt wypełnienia formularza wniosku),
- koszty porad prawnych,
- wkład rzeczowy (niepieniężny),
- koszty niezwiązane z celami przedsięwzięcia,
- odsetki od zadłużenia, koszty obsługi zadłużenia i opłaty za opóźnienie płatności,
- opłaty za transakcje finansowe i inne koszty finansowe,
- rezerwy na straty lub potencjalne przyszłe zobowiązania,
- koszty eksploatacyjne, np. koszty przeglądów, części zamiennych i szybko zużywających się, ubezpieczeń, paliwa, napraw,
- VAT naliczony, podlegający odliczeniu zgodnie z pkt. 2.5,
- inne niebędące częścią kapitałową (wartość inwestycji) koszty związane z umową leasingu, w szczególności: marża leasingodawcy, odsetki, koszty ogólne leasingodawcy, koszty związane z ubezpieczeniem, koszty związane z utrzymaniem i eksploatacją przedmiotu leasingu,
- grzywny, kary i koszty postępowania sądowego, świadczenia finansowane ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, odprawy emerytalno-rentowe, nagrody wynikające z regulaminu wynagrodzeń oraz zasiłki i świadczenia finansowane z innych źródeł
- koszty wynagrodzenia z umów cywilnoprawnych na realizację zadań w ramach przedsięwzięcia z osobami, których wynagrodzenie jest finansowane w ramach kosztów zarządzania i/lub osobami, których zakresy obowiązków/opisy stanowisk wynikające ze stosunku pracy obejmują zadania związane z wdrażaniem i realizacją przedsięwzięcia,
- koszty wynikające ze wzrostu wartości nieruchomości w związku z planowanym przedsięwzięciem,
- koszty wynikające ze wzrostu kosztów przedsięwzięcia w związku z odkupem projektu przygotowanego do realizacji,
- koszty zakupów czy prac, występujące podczas realizacji przedsięwzięcia generujące „dochód incydentalny” (np. wycinka drzew, na skutek której następuje sprzedaż drewna dająca przychód) nie będący wynikiem działalności operacyjnej przedsięwzięcia,
- koszty produkcji i dystrybucji przedmiotów o charakterze upominkowym (typu gadżety) oraz wydatki na cele reprezentacyjne, których nie można jednoznacznie uznać za związane z promocją przedsięwzięcia.